

Inspireren

Ondersteunen

Uitdagen

Uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen

Studiedag Hoogbloeier Gifted Academy – 11 oktober 2019

Sabine Sypré, valorisatiemedewerker project TALENT

TALENT

Onderzoek

Highly, exceptionally and profoundly gifted children

Overzicht onderzoek

- Er is weinig onderzoek naar deze groep, omwille van de minieme aantallen van deze groep. Totaal aantal participanten in onderzoek is < 200, waarvan vooral lagere school-kinderen
- Maar de (voornl. beschrijvende) onderzoeken die er zijn (Terman 35, Hollingworth 12, **Gross 60**, Lubinski/Benbow, Schultz, Benito Mate 10, Simonton, Silverman 38), hebben min of meer gelijke bevindingen → bewustwording en focus op gedrag ipv IQ
- Opmerking: onderzoek project TALENT focust zich niet op deze groep (slechts 124 op 3024 ln. met IQ>130; geen differentiatie hierboven)

Recente referenties

- Benito Mate, Y. (2009). What are Extraordinary Gifted Children Like (Equal to or Above 189 IQ)? A Study of 10 Cases. *Gifted and Talented International*, 24(2), 89-108.
- Gross, M. U. (2006). Exceptionally Gifted Children: Long-Term Outcomes of Academic Acceleration and Nonacceleration. *Journal for the Education of the Gifted*, 29(4), 404–429.
- Lubinski, D., Webb, R. M., Morelock, M. J., & Benbow, C. P. (2001). Top 1 in 10000: A 10-Year Follow-Up of the Profoundly Gifted. *Journal of Applied Psychology*, 86(4), 718-729.
- Schultz, R. A. (2018). Recognizing the Outliers: Behaviors and Tendencies of the Profoundly Gifted Learner in Mixed-Ability Classrooms. *Roeper Review*, 40(3), 191-196.
- Silverman, L.K. & Kearney, K. (1989). Parents of the extraordinarily gifted. *Advanced development*, 1.
- Simonton, D.K. (1984). *Genius, creativity and leadership*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Definiëring

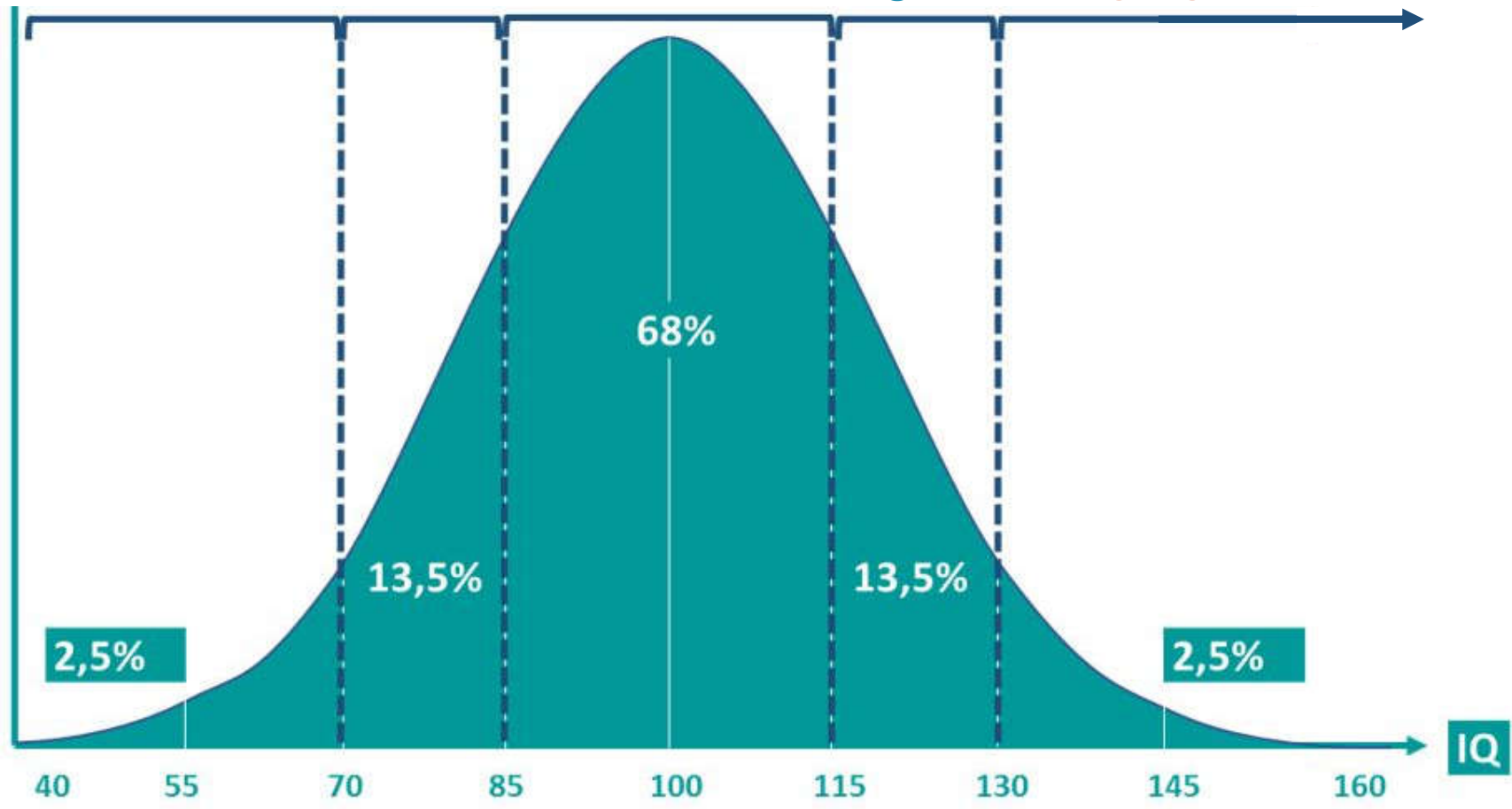
Wie zijn de uitzonderlijk hoogbegaafden?

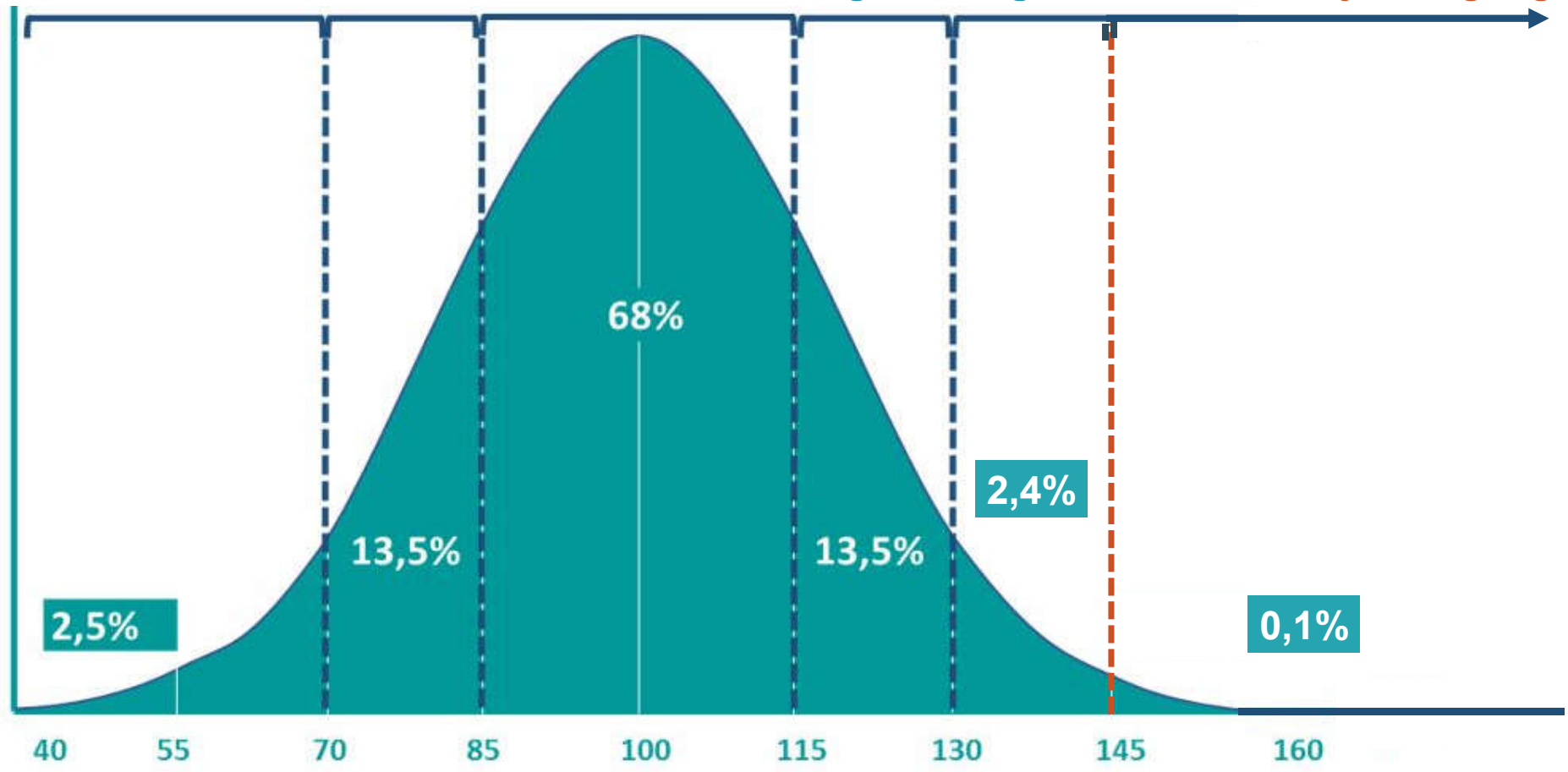
'Wonderkinderen' Laurent en Erik maken samen muziek

Bron: EenVandaag

Zeer zwakbegaafd Zwakbegaafd Gemiddeld Begaafd Hoogbegaafd

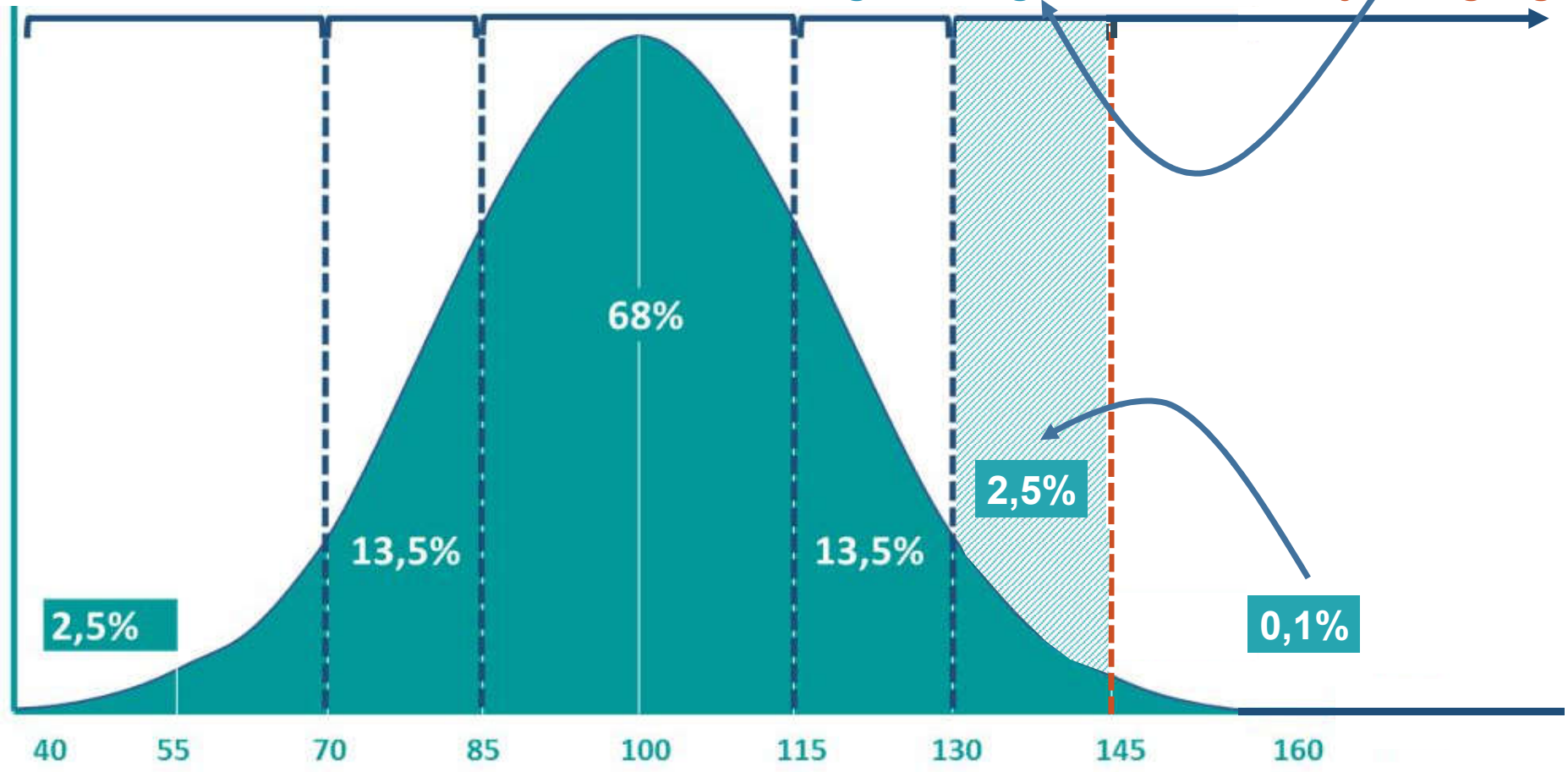

Zeer zwakbegaafd Zwakbegaafd Gemiddeld Begaafd Hoog-
begaafd Uitzonderlijk hoogbegaafd

IQ

Zeer zwakbegaafd Zwakbegaafd Gemiddeld Begaafd Hoog- Uitzonderlijk hoogbegaafd

IQ

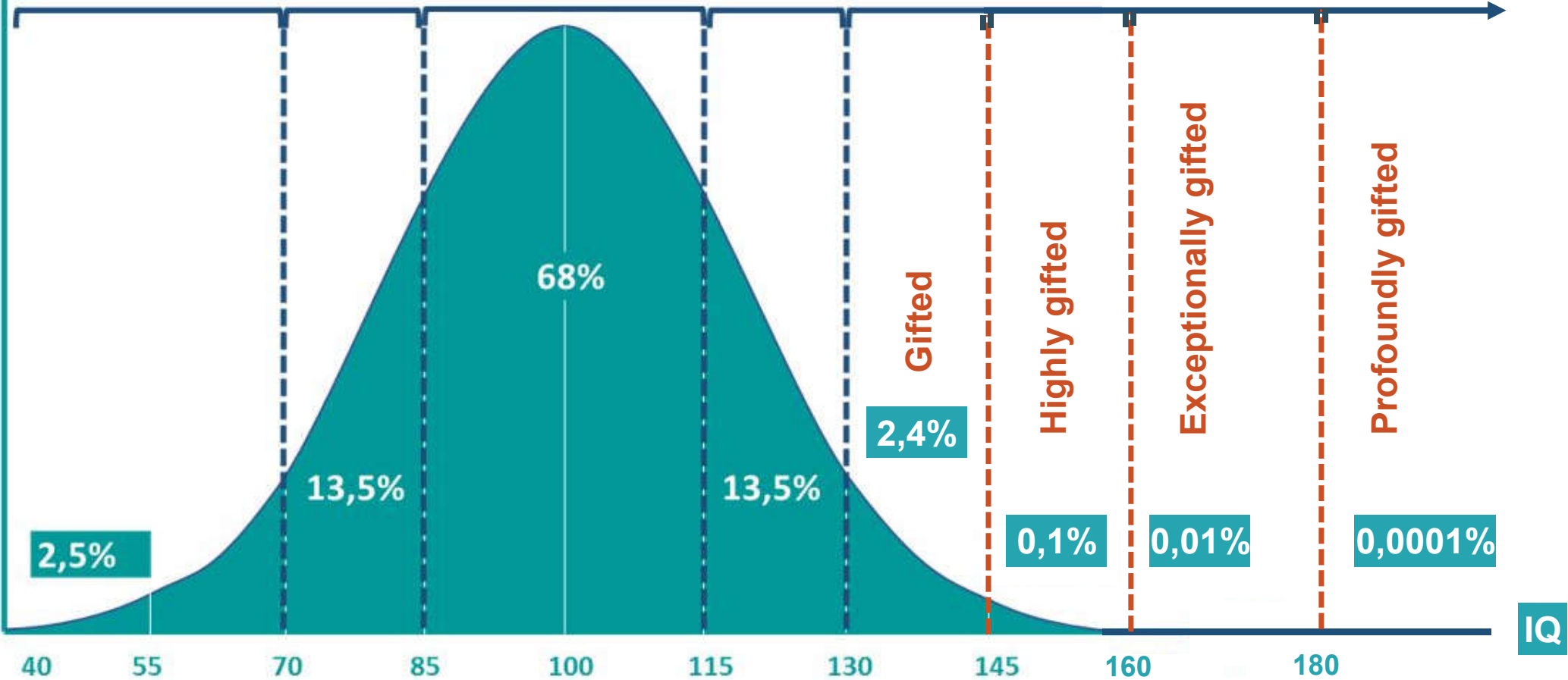
Intelligentie 145+

- Meten van uitzonderlijk hoogbegaafdheid (afwijking van 3 standaarddeviaties) met intelligentietest in Vlaanderen is **beperkt**:
 - plafondscores van 145 op WISC-III, van 150 op WPPSI
 - nieuwe WISC-V in theorie tot 160, maar niet betrouwbaar in hoge regionen
 - momentopname
- Stanford-Binet-test (Engelstalig gebied) kan hogere scores **betrouwbaarder** meten
- Uitzonderlijk hoogbegaafden worden in Vlaanderen eigenlijk niet gezien, omdat ze door de plafondscores bij de groep 'hoogbegaafden' worden gerekend. Men gaat er van uit dat het een **homogene** groep is, maar dit is niet zo.
- Een **IQ van 145+** (of 150+ bij kleuters) is sowieso een aanwijzing dat dit kind uitzonderlijk hoogbegaafd is. Je kan niet overpresteren op een IQ-test (cfr. lat hoogspringen).

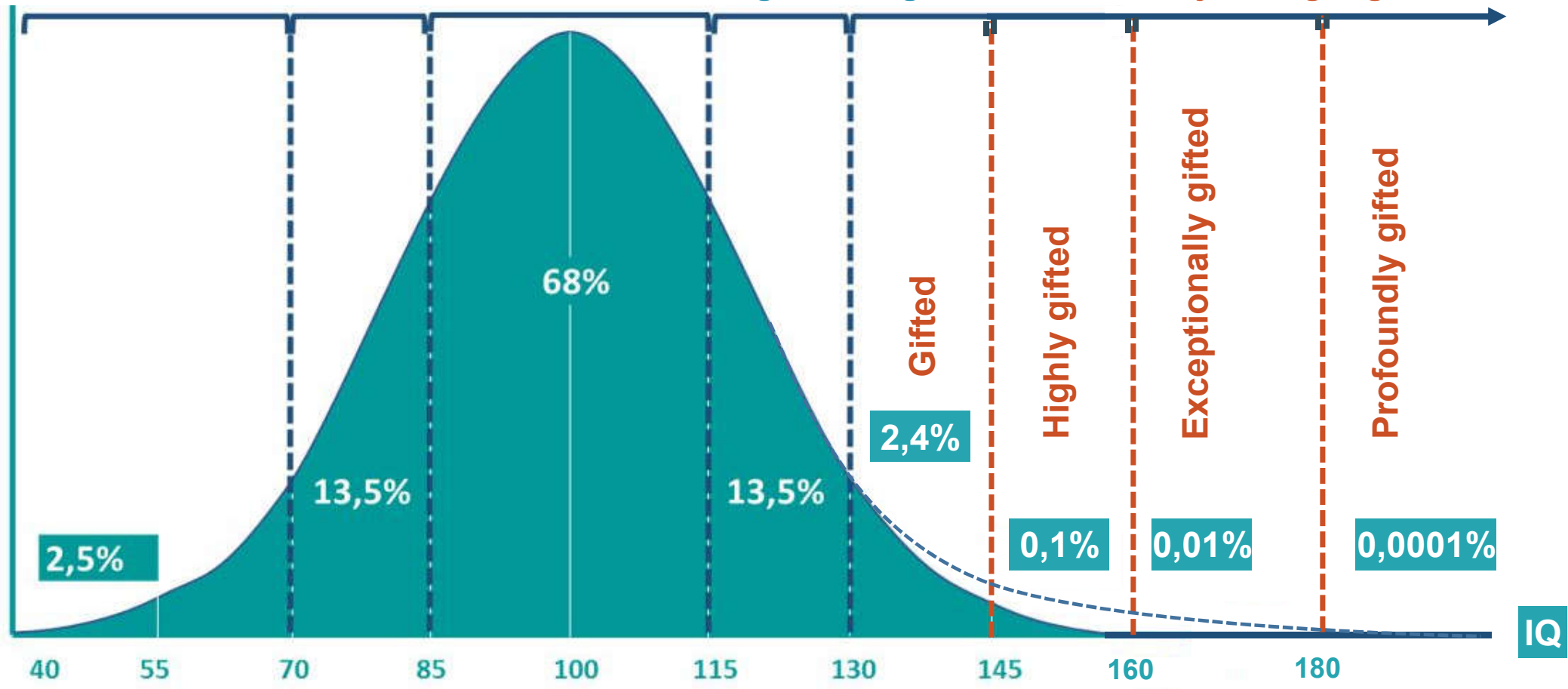
Prevalentie

Hoe vaak komt dit voor?

Zeer zwakbegaafd Zwakbegaafd Gemiddeld Begaafd Hoog-
begaafd Uitzonderlijk hoogbegaafd

Zeer zwakbegaafd
Zwakbegaafd
Gemiddeld
Begaafd
Hoog-
begaafd
Uitzonderlijk hoogbegaafd

Prevalentie

- Volgens Gauss-curve zouden er volgende aantallen zijn:
 - IQ 145 = 1/1.000 (highly gifted)
 - IQ 160 = 1/10.000 (exceptionally gifted)
 - IQ 180 = 1/1.000.000 (profoundly gifted)
- Deze kinderen vertonen een **minderheid binnen een minderheid**
- Dit betekent dat elke reguliere leraar in zijn gehele carrière van lesgeven **slechts 1 à 2** van deze kinderen op zijn pad treft
- Maar... wellicht zijn er **meer** uitzonderlijk hoogbegaafden dan deze aantallen en zou de curve rechtshellend zijn

Signalering

Hoe kan je ze herkennen?

Signalering

- Een **IQ-test** alleen als identificatie van uitzonderlijk hoogbegaafdheid is niet voldoende. Er moeten **andere signaleringsprocedures** worden meegenomen.
- Het is beter om – naast IQ-testen – vooral een **beschrijving van het gedrag** mee te nemen in de identificatie.
- Een aspect dat in onderzoek steeds terugkomt is het **vroeg beginnen lezen** (het herkennen en begrijpen van minstens 5 woorden zonder visuele hulp). Een aantal startten op hun 2 jaar, 2/3 van hen voor hun 4de verjaardag, en nagenoeg allemaal voor ze het 1ste leerjaar startten.

Gedrag op heel jonge leeftijd

- Hoofdje opheffen de eerste dag, week + kijken
- Minder uren slapen dan kinderen van hun leeftijd
- In volzinnen praten vanaf de leeftijd van 6 maand tot 19 maand
- Nieuwsgierigheid, goesting om bij te leren
- Interesse in verkeersborden, logo's, cijfers, letters, symbolen
- Vooruitgang in **lezen** nog voor ze naar 1ste leerjaar gaan
- Leren zichzelf lezen, incidentieel, zonder begeleiding, alfabet kennen op 2,5 jaar
- De omgeving trachten te structureren: speelgoed in een rij, cirkel plaatsen, volgens kleur, grootte,...
- Interesse in puzzels, met 20 stukken op 2 jaar
- Heel vroege rekenvaardigheden, sommen voor het 1ste leerjaar, tafels voor het 2de leerjaar en dit geautomatiseerd, zonder na te denken
- Zeer creatief, fantasierijk

Gedrag in een reguliere klas

- Is een eenzaat
- Is geen of een eerder passieve leider
- Heeft een complex gevoel voor humor
- Zoekt complex, ingewikkeld spel op
- Heeft een negatieve kijk op opgelegde autoriteit
- Heeft een groot rechtvaardigheidsgevoel
- Maakt vaak incidentiële of zogenaamd "domme" of achteloze fouten
- Leert iets na één keer
- Leert conceptueel
- Is **asynchroon** in de ontwikkeling
- Vermijdt risico

Gedrag in reguliere klas (vervolg)

- Gaat maximaal in overdrive bij onderwerp van interesse
- Heeft slechts minimale aandacht voor andere onderwerpen
- Kan dwangmatig zijn
- Heeft toenemende frustratie en angst
- Heeft een asynchrone cognitie
- Is een gulzige lezer
- Ontwijkt taken
- Stelt existentiële vragen
- Denkt anders
- Niet-lineair of onderbroken leren
- Parallele verwerking of dubbele cognitie
- Mondelinge output veel hoger dan geschreven

Functioneren

Hebben deze kinderen vaker problemen dan andere hoogbegaafden?

Academisch, sociaal en emotioneel

- Uit de studie van SMPY blijkt dat er zich **weinig problemen** voordoen op latere leeftijd. Integendeel, de meeste van deze leerlingen stelden het heel goed. 75% M / 81% V haalden een master, 56% startte een doctoraat, 25% behaalde een doctoraat (tov 1% normale populatie). Maar, ze zeggen er wel bij dat 95% van deze kinderen één of meerdere versnellingen heeft gehad.
- Er dienen zich volgens Simonton **niet meer psychiatrische problemen** (10%) aan onder deze groep dan onder de normale populatie.
- Maar, het verschil tussen fysieke en mentale leeftijd (**asynchroniciteit**) maakt dat het kind aansluitingsproblemen kan krijgen op sociaal vlak.
- Voor andere hoogbegaafde leerlingen is er al een **conflict** tussen willen presteren en aansluiting willen bij de klasgroep, laat staan voor deze leerlingen. Enkel de leerlingen die autonoom zelfsturend zijn, blijken dit conflict aan te kunnen.

Praktijk

Vlaamse situatie

Huidig onderwijssysteem

- Leerkrachten herkennen deze leerlingen niet in de klas:
“The current inability of most educators to identify and even minimally address needs leaves these students anxious, frustrated, and otherwise unable to reach their intellectual capacity in the majority of school settings across the country.”
- Als dit de situatie is voor Amerika, dan is dit nog meer de situatie in Vlaanderen omdat we hier minder toegang hebben tot keuzemodules, tot verdiepingsmodules (advanced program), tot radicale versnelling of tot homogeen groeperen van deze leerlingen. Maw ze worden nog meer geremd in het volledig bereiken van hun potentieel wanneer ze in een heterogene klassamenstelling zitten bij leerkrachten die hen niet herkennen.
- Scholen zijn hier niet op voorbereid en kunnen in de reguliere klassetting niet bieden wat deze kinderen nodig hebben. De huidige lesmethodes zijn totaal niet geschikt voor deze kinderen.

Verantwoordelijkheid?

- De verantwoordelijkheid wordt daardoor bij ouders van deze kinderen gelegd:
 - Ouders informeren zich, geven info aan de scholen, gaan vechten voor hun kind
 - Veel ouders kiezen voor thuisonderwijs of zelfs 'unschooling' om het psychologische en emotionele leed dat deze kinderen hebben geleden onder het voortdurend trachten in te passen in het gewone systeem te elimineren.
 - Deze leerlingen die uit school vallen, moeten nu noodgedwongen hun diploma halen via examencommissie, wat heel wat zelfdiscipline en zelfsturing vraagt. De structuur van een school valt hier volledig weg. Ouders zijn niet opgeleid om hun kinderen hierin te begeleiden.
- Leerlingen die willen versnellen, kunnen dit momenteel niet in het secundair onderwijs, tenzij ze dit via vrije leerling in combinatie met examencommissie doen.

Welke aanpak nodig?

- Er zou een **bewustzijn** moeten gecreëerd worden dat deze kinderen er ook zijn.
- Een **beschrijving van het gedrag** van deze leerlingen in een normale klassetting zou beschikbaar moeten zijn voor de leerkrachten om ze te identificeren.
- Ze **op zo jong mogelijke leeftijd identificeren** en al laten versnellen in de kleuterklas of ze samenzetten in een klas met andere hoogbegaafde kinderen.
- **Radicale versnelling** van 2 jaar of meer, weliswaar zorgvuldig gepland en begeleid en enkel voor de leerlingen die emotioneel en sociaal matuur zijn, is de meest effectieve interventie voor deze leerlingen. Dit geeft zowel de beste resultaten op korte termijn als op lange termijn en dit zowel om emotioneel welbevinden, sociale aanpassing als academisch succes.

Welke aanpak nodig? (vervolg)

- Ze op jonge leeftijd op geregelde tijdstippen samenbrengen in een **homogene groep** van andere uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen (ontwikkelingsgelijken) zou niet alleen hun cognitieve, maar ook hun sociale en emotionele ontwikkeling ten goede komen.
- Durven **loslaten** als ouders én leerkrachten en volledig apart traject laten volgen
- Leerkrachten en ouders moeten **hulp** durven vragen van specialisten in uitzonderlijke hoogbegaafdheid
- Vorm een **team**

Voorstel beleidsnota Vlaamse regering

- Het mogelijk maken van radicaal versnellen in het basisonderwijs.
- Het mogelijk maken van versnellen in het secundair onderwijs door eenvoudige beslissing van de klassenraad (net zoals nu kan in het lager onderwijs). Dit opdat ze zich niet meer moeten wenden tot examencommissie om een versnelling gedaan te krijgen.
- Het mogelijk maken van het volgen van aparte cursussen of zelfs secundair diploma halen in het volwassenenonderwijs op een leeftijd jonger dan 18 jaar.

Sites

- https://www.facebook.com/Ouders-van-uitzonderlijk-hoogbegaafde-kinderen-Vlaanderen-574930773015187/?tn-str=k*F: Vlaamse FB-pagina voor ouders van uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen
- <https://www.facebook.com/groups/oudersUHB/>: Vlaamse FB-groep (privé) voor UHB-ouders
- <http://www.145plus.net>: Vlaamse site van een UHB-ouder
- <https://scaliq.com/>: nieuwe Ned. IQ-test voor hogere regionen
- <https://www.talentissimo.nl/>: Nederlandse/Europese site over profoundly gifted

Nog vragen?

